

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge. m. f. Adress: Tusåkra² Kråksmåla.
 Socken: Ålgö. m. f. Berättat av: Lantbr. Jan Persson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1830. i Ålgösocken.

Uppteckningen berör sägner om
"Frimurare."

(Av Spugare = Jädd.)

Vol. 1.

Sidor: 1-8.

1.)
"Sen där slasen & Melander i Kvarnagården, han, som intet rymde mej älggen jag talte om för dej; du må ~~må~~ bröden göbba-safan han var Frimurare, sade jag Persson. Sir du, han hade alltid gott om pengar, som alla Frimurare har. för si går det ut sej för när frimurare, så hjälper de andre Frimurarna opp honom, men om en fattig Bonna stackars råkar i nöd, honom hjälper ingen. Nå då sjunger herraslase, "När bannes lade lutar, då ska vi föra på." Så frågade jag, "Farbror Jan, gör intet frimurarna penga, när dam är tillsammans?" & nu är de barnslig. nå de tegar på helt annat vis. Vart 10-de är ska varje Frimurare hålla en mänske te frimureriet. & dam slakkar frimurarna, & saltar köttet i bauer, &

2.)

ACC. N:R. M. 7017: 2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

happar blauen på Lerkrus. Sen fraktar dam
ste "Kosmeturka." Si betalar grueliga peng-
ar för kristnas köll & blod. för dam tror
att om di får äta & dricka Lärä, så blir dam
saliga på "Sammudän." "Kosmeturka har sto-
ra bingar fulla med pengar." Sen gagnar
dam köttet & blodet presis, sam vi gag-
nar bröd & vin i H. H. Nattvard, förstår de.
Kan intet Frimuraren skapa ej mänska te
Frimureriet när han tur är inne, då tar
di & slaktar frimuraren själve. "Jag frå-
gade, "Här farbror Jan rett man Kosmeturka?"
"Nä du, dä har jag intet sell, men jag har
hört säjas att di har hovet, sam en hsa
men, sen ä di förövrigt, sam människa
mäst." - Ja ska tala om för dej, att te-
lauder, sam döer ä han ställde ej mänska
te Frimureriet i stan, & där ble han slaktad.

3)

ACC. N:R. M. 7017: 3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Si då var så, att Velander hade en "Pappersfabrik." Så kom te Velander en gessel i 40-års åldren. Han arbetade i fabriken i 3. år och sov i drängstuga bland Velanders drängar. Men så kom Velanders tur att ställa ej månska te Fimurerict. Gessellen var inbet kyrkoskriven i Hghult. Velander ställde å hanam med mat & matsäckbrännvin & sin bästa häst. Gessellen skulle i hast rida må eebren te stån; men han kom aldrig åter för han "åkte i gapet på Horneturken." Ett par dagar efter sen han ridit bort, så kom mitt i månjusa natta en ryttare dold i en stor kappa; han red hem hästen & band hanam vid herrgårdsporten, sen lade han ett vackert ur på ena potstolpen, men då stå på kl. 3. då va ett becken te Velander, att vid den tiden

4)

ACC. N:R. M. 7017:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

var gesällen slaktad. När det blev efterfrågan om gesällen svarade Velander "Sua lilla, jag vet inget mer än du vart han tagvägen; han kom hit utan bebygg & sådane försvarann hae." Men vi vet hos det var, sade farbror Jon; "Sir du, den ene korpnen hackar inget ut ägaren på den andre, & när Länsmannen & kommunalordföraren var skades om rätten, då gick Velander in i bränneriet & slack, de dom var sin kanna Brännvin, sen fick det va fyst om gesällen. — Likaså med bruksvägaré Fögebergå Kliterfors glasbruk (Regnultsacken) han var Frimurare, men han dag för ett par år sen, som du väl hört." ("Jag nickade bifallande.") Sir du då är så med Frimurarna, att dom få inget yttre ett ord om vad di gör vid sina sammankomster eller visa

56)
nåt kuru dom ä klädde, när di ä till-
hopa på Frimureriet, för den, som för-
bryter sig mot ordensreglerna, han är
dödens med samma. Si di har alla frimurares
porträtt i en stor ram, men
om en frimurare förbryter sig, så vän-
der sig hans porträtt med hvet mer än.
Så har ordföranden en syl & sticker ige-
nom bröstet i hjärtbrakken, & den brösts-
lige Frimuraren stupar var han befinner
sig. Du må tro, att frimurare di kan tro-
lä, så då ä gjort, di ä ena Satans anhäng
var di ä." Vet att Fogelberg på Ab-
berpor hade ett stort kalas strax efter
jul för 2 år sen. Där va många herras &
di söp väl, & di va litet glada. Framåt
1-tiden på natten hade Fogelberg vi-
sat dam "västen & handskar" di bar när di

6.)
sa tillhopa; & då toldes intet mer. Obs! (värden,
troligen någon Ordensregalia.) Han blev strax
illamående gick in på sitt rum och slöt
dörren till. Gästerna ville om en stund taga
farväl av honom, men de fingo sända ef-
ter Bruksmeden te & öppna dörra, & då
låg Fogelleberg död i sin säng. —

"& så ska jag tala om för dej, att vid tiden
1860-1870. Så ägdes Flatehult gods av en korp-
ten Emil Björkman. (Obs! Flatehult i Kräks-
måla socken.) Han var Frimurare. När
hans tur kom, så sände han en dräng stor-
ke August te Halmar med ett plankelass
& ett angeläget brev, som han skulle lem-
na in på ett ställe i stån. Men vänt
ska du få höra hur det gick. När han
skulle gå dit med brevet, så mötte
han på en gata sin fästning, ha var

från Flatehult, men tjänade i Måne. Han
sade, "Käre du, gå in till dit för di här det är
är fullt & trimmarare. Så dit in du ska gå
sitter i ett rum en fin herre vid ett bord
och ber dig stiga fram & ta en kanyack för
besväret. Men när du gått ett par steg fram-
åt, så ä dä ej lucka i golvet, som döl-
jes ä en fin matta. Men du får igenom
mer i en avgrund, där står trimmararna
färdiga & ber, "Men får jag aldrig träffa dig
mer, du får inget gå! Men går du, så si
dig väl före!" Nu skulle drängen köpa
hem järn till julskenor till en arbetsman
åt godnägaren. Detta köpte han och bar
till sin skjuts, men tog ett järnstycke långt
som en spattserkäpp & dölde det under
Färakappan & sen gick han dit upp med
brevet. Men han varmade luckan i gol-

8.)

ACC. N:R. M. 7017:8.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vet; 8 svor te mot den fjöcke heren, som
satt framme vid bordet, "Va i Helvike har
Ni vargrop här!" Men det var en brauttrap-
pa, som ledde ner i avgrunden. På den kom-
mo många oppåt, som "Gråkattor", men dräng-
en han slag med sitt järnstycke, så fort
nån stack näsa över & ville opp. Men te rit
måste han ge sig iväg. Sörren var siglad,
men den slag han opp med järnstycket.
Så gick han till sin flicka och dam lätte
brevet tillhoppa, men dess innehåll visste in-
tet Persson. När August kom hem red Gadräga-
ren skrat till stau. Om en dag vart Strängen
kallad opp till Gadarus händer. Han sade,
här har du utau vidare din ärlän och där
till 100 rikdaler, men du måste skrat härifrån
annars skjuter jag dej. Strängen för skrat te Öland
och tog hänt has en storbande. På kösten gifte
han sig med sin flicka och bosatte sig på Öland.